

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Informatikai Kar**

Webes alkalmazások fejlesztése

1. előadás

Objektumrelációs adatkezelés (Entity Framework Core)

Cserép Máté

mcserep@inf.elte.hu

<https://mcserep.web.elte.hu>

Objektumrelációs adatkezelés

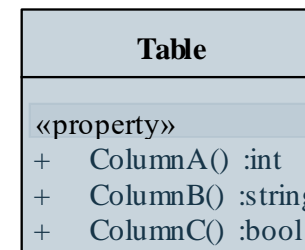
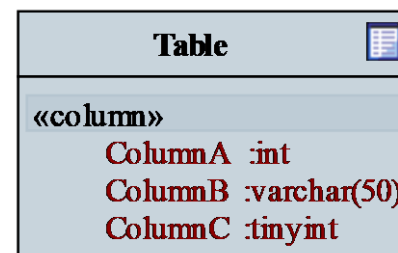
Adatkezelési megoldások

- Az adatbázisok kezelésének több módja adott a .NET Core keretrendszerben
 - *natív kapcsolat*: direkt SQL utasítások végrehajtása a fizikai adatbázison
 - *logikai relációs modell*: a fizikai adatbázis szerveződésének felépítése és adattárolás a memóriában
 - *entitás alapú objektumrelációs modell (Entity Framework)*: az adatbázis-információk speciális, paraméterevezhető leképezése objektumorientált szerkezetre

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás alapú objektumrelációs modell

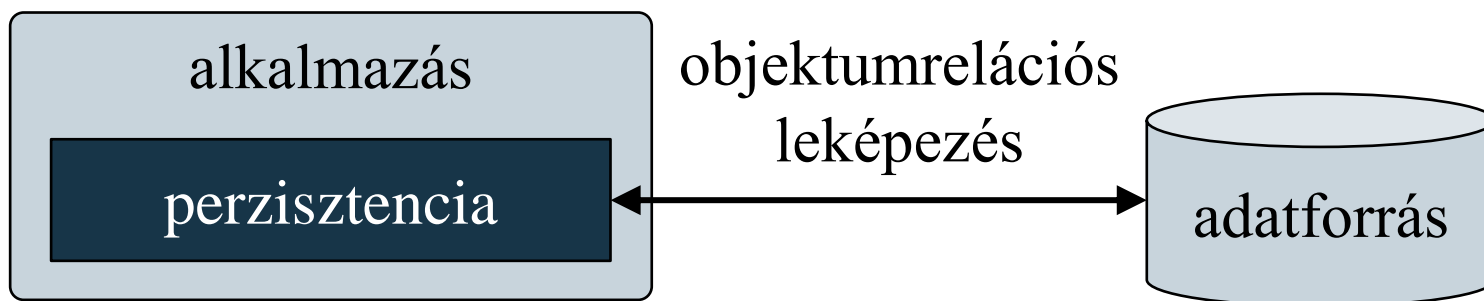
- Az adatkezelő programokat általában objektumorientáltan építjük fel, így célszerű, hogy az adatkezelés is így történjen
- A relációs adatbázisokban
 - az adatokat táblákba csoportosítjuk, amely meghatározza az adatok sémáját, felépítésének módját, azaz *típusát*
 - egy sor tárolja egy adott elem adatait, azaz a sor a típus *példánya*
- Ez a megfeleltetés könnyen átültethető objektumorientált környezetre, a sorok adják az objektumokat, a táblák az osztályokat

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás alapú objektumrelációs modell

- A megfeleltetést *objektumrelációs leképezésnek* (*object-relational mapping, ORM*) nevezzük
 - magas szintű transzformációját adja az adatbázisnak, amely a programban könnyen használható
 - ugyanakkor szabályozza az adatok kezelésének módját
 - a létrejött osztályok csak adatokat tárolnak, műveleteket nem végeznek

Objektumrelációs adatkezelés

Entity Framework Core

- Az *Entity Framework Core* valósítja meg az adatok platformfüggetlen, összetett, objektumrelációs leképezését
 - általában egy *entitás* egy tábla sorának objektumorientált reprezentációja, de ez tetszőlegesen variálható
 - az entitások között kapcsolatok állíthatóak fel, amely lehet asszociáció, vagy öröklődés
 - támogatja a nyelvbe ágyazott lekérdezéseket (LINQ), a dinamikus adatbetöltést, az aszinkron adatkezelést
 - használatához a **Microsoft.EntityFrameworkCore** és a specifikus NuGet csomagok projekthez rendelése szükséges (pl. **Microsoft.EntityFrameworkCore.SqlServer**)
 - névtere a **Microsoft.EntityFrameworkCore**

Objektumrelációs adatkezelés

Entity Framework Core

- modularizáltan csak a szükséges komponensek, *providerek* tölthetőek be ilyen módon
- támogatottság (teljesség igénye nélkül):

Adatbázis	Entity Framework Core NuGet csomag
MSSQL	Microsoft.EntityFrameworkCore.SqlServer
SQLite	Microsoft.EntityFrameworkCore.Sqlite
MySQL / MariaDB	MySql.Data.EntityFrameworkCore Pomelo.EntityFrameworkCore.MySql
Oracle	Oracle.EntityFrameworkCore
PostgreSQL	Npgsql.EntityFrameworkCore.PostgreSQL

Objektumrelációs adatkezelés

ADO.NET Entity Framework

- Az *Entity Framework Core* elődje a .NET Frameworkben az *ADO.NET Entity Framework*
 - nem modularizált, valamint funkcionalításban és az egyes típusokban és eljárások szignatúrájában is eltér
 - támogatott, de új fejlesztéseket már nem kap
 - szintén NuGet csomagként (**EntityFramework**) vehető használatba a projektünkben
 - névtére a **System.Data.Entity**
 - új .NET Core-os projekt létrehozása esetén az *Entity Framework Core*-t érdemes használni

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- A modell létrehozására három megközelítési mód áll rendelkezésünkre:
 - *adatbázis alapján (database first)*: az adatbázis-szerkezet leképezése az entitás modellre (az adatbázis séma alapján generálódik a modell)
 - *tervezés alapján (model first)*: a modellt manuálisan építjük fel és állítjuk be a kapcsolatokat (a modell alapján generálható az adatbázis séma)
 - *kód alapján (code first)*: a modellt kódban hozzuk létre
- A modellben, illetve az adatbázis sémában történt változtatások szinkronizálhatóak, mindkettő könnyen módosítható

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (adatbázis, vásárlók tábla):

```
create table Customer( -- tábla létrehozása
  -- tábla oszlopai
  Email VARCHAR(MAX) PRIMARY KEY,
  -- elsődleges kulcs
  Name VARCHAR(50) ,
  AddressId INTEGER,

  -- idegen kulcs
  CONSTRAINT CustomerToAddress
  FOREIGN KEY (AddressId)
  REFERENCES Address (Id)
);
```


Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (adatbázis, címek tábla):

```
create table Address( -- tábla létrehozása
    -- tábla oszlopai
    Id INTEGER PRIMARY KEY,
    -- elsődleges kulcs
    Country VARCHAR(50) ,
    City VARCHAR(50) ,
    Address VARCHAR(MAX) ,
    PostalCode VARCHAR(10)
);
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (adatbázis, rendelések tábla):

```
create table Order( -- tábla létrehozása
  -- tábla oszlopai
  Id INTEGER PRIMARY KEY,
  -- elsődleges kulcs
  Content VARCHAR(MAX) ,
  Price FLOAT,
  CustomerEmail VARCHAR(MAX) ,

  -- idegen kulcs
  CONSTRAINT OrderToCustomer
  FOREIGN KEY (CustomerEmail)
  REFERENCES Customer (Email)
);
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (kód, vásárlók típus):

```
class Customer // entitástípus létrehozása
{
    [Key] // elsődleges kulcs
    public String Email { get; set; }

    [StringLength(50)] // megszorítás
    public String Name { get; set; }

    [ForeignKey("AddressId")] // idegen kulcs
    public Address Address { get; set; }

    public ICollection<Order> Orders { get; set; }
}
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (kód, címek típus):

```
class Address // entitástípus létrehozása
{
    [Key] // elsődleges kulcs
    public Int32 Id { get; set; }

    [StringLength(50)] // megszorítás
    public String Country { get; set; }
    [StringLength(50)]
    public String City { get; set; }
    public String Address { get; set; }
    [StringLength(10)]
    public String PostalCode { get; set; }
}
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- Pl. (kód, rendelések típus):

```
class Order // entitástípus létrehozása
```

```
{
```

```
    [Key] // elsődleges kulcs
```

```
    public Int32 Id { get; set; }
```

```
    public String Content { get; set; }
```

```
    public Single Price { get; set; }
```

```
    [ForeignKey("CustomerEmail")] // idegen kulcs
```

```
    public Customer Customer { get; set; }
```

```
}
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek használata

- Az entitásokat egy adatbázis modell (**DbContext**) felügyeli, amelyben eltároljuk az adatbázis táblákat (**DbSet**)
 - egy aszinkron modellt biztosít, a változtatások csak külön hívásra (**SaveChanges**) mentődnek az adatbázisba

pl.:

```
public class SalesContext : DbContext {  
    // kezelő létrehozása  
    public DbSet<Customer> Customers {  
        get; set;  
    }  
    // adatbázisbeli tábla  
    ...  
}
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek használata

- Az adattábla (**DbSet**) biztosítja lekérdezések futtatását, adatok kezelését
 - létrehozás (**Create**), hozzáadás (**Add, Attach**), keresés (**Find**), módosítás, törlés (**Remove**)
 - az adatokat és a lekérdezéseket lusta módon kezeli
 - az adatok csak lekérdezés hatására töltődnek a memóriába, de betölthetjük őket előre (**Load**)
 - a LINQ lekérdezések átalakulnak SQL utasítássá, és közvetlenül az adatbázison futnak

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek használata

- Pl.:

```
SalesContext db = new SalesContext();
Customer customer =
    db.Customers.FirstOrDefault(cust =>
        cust.Email == "mcserep@inf.elte.hu");
// LINQ lekérdezés
if (customer == null)
{
    customer = new Customer {
        Name = "Cserép Máté",
        Email = "mcserep@inf.elte.hu" };
    db.Customers.Add(customer);
    // entitás létrehozása és felvétele
    db.SaveChanges(); // változások elmentése
}
```

Objektumrelációs adatkezelés

Csatolt adatok betöltése

- Egy tábla nem tárolja a csatolt adatokat, azok betöltése végezhető mohó (*eager*), explicit vagy lusta (*lazy*) módon
 - Mohó betöltéssel (*eager loading*) az **Include** eljárással végezhető, eredményeként az eredeti lekérdezéssel együtt tölthetőek be a csatolt adatok:

```
SalesContext db = new SalesContext();  
var customers = db.Customers  
    .Where(cust => cust.EndsWith("elte.hu"))  
    .Include(cust => cust.Address);
```

Objektumrelációs adatkezelés

Csatolt adatok betöltése

- Explicit betöltéssel (*explicit loading*) egy már betöltött entitás objektum csatolt adatait kérhetjük le explicit módon, a `DbContext` osztály `Entry` metódusával:

```
var customer = db.Customers.Single(  
    cust => cust.Email = "mcserep@gmail.com");  
db.Entry(customer)  
    .Collection(cust => cust.Orders)  
    .Load();
```

Objektumrelációs adatkezelés

Csatolt adatok betöltése

- Lusta betöltéssel (*lazy loading*) az adatok akkor kerülnek betöltésre, amikor szükség van rájuk (amikor először kiértékelésre kerülnek)

- Használatához telepítenünk kell a `Microsoft.EntityFrameworkCore.Proxies` NuGet csomagot és engedélyeznünk a lusta betöltést:

```
var contextOptions = new
    DbContextOptionsBuilder<SalesContext>()
        .UseLazyLoadingProxies()
        .UseSqlServer("...")
        .Options;
var db = new SalesContext(contextOptions);
```

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek létrehozása

- A lustán betölteni kívánt navigációs tulajdonságokat virtuálisnak kell jelölnünk.

```
class Customer { // entitástípus létrehozása
    [Key] // elsődleges kulcs
    public String Email { get; set; }
    [StringLength(50)] // megszorítás
    public String Name { get; set; }
    [ForeignKey("AddressId")] // idegen kulcs
    public virtual Address Address { get; set; }
    public virtual ICollection<Order> Orders
    { get; set; }
}
```

Ilyenkor a helyettes tervezési minta (*proxy design pattern*) mentén egy leszármaztatott proxy típussal lesz helyettesítve.

Objektumrelációs adatkezelés

Entitás adatmodellek használata

- A lekérdezéseket előkészítve tárolhatjuk objektumként, amelyre az `IQueryable<T>` típus szolgál.
 - A lekérdezések így dinamikusan bővíthetők és csak kérésre (pl. `ToList()` vagy `Load()`) vagy kiértékelésre (pl. `foreach`) kerülnek végrehajtásra.
 - Az adatbázis műveletek így tisztán objektum orientáltak, C# nyelven megfogalmazhatóak.
- Pl.:

```
IQueryable<Customer> query = db.Customers
    .Where(cust => cust.Email.EndsWith("elte.hu"))
    .Where(cust => cust.Orders.Count() > 0);
query = query.OrderBy(cust => cust.Name);
```